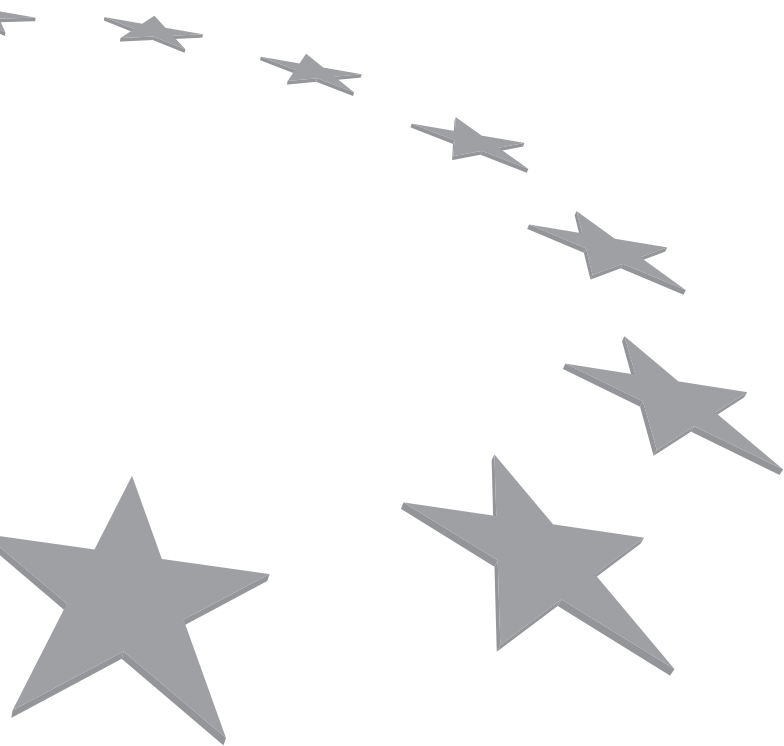

Het Sociaal Handvest

in vogelvlucht

Het Europees Sociaal Handvest

Een Verdrag van de Raad van Europa ter waarborging van Mensenrechten

In het **Europees Sociaal Handvest** (hierna te noemen: "het Handvest") zijn rechten en vrijheden gewaarborgd en is een toezichtsmechanisme in het leven geroepen dat toeziet op de naleving van die rechten en vrijheden door Overeenkomstsluitende Partijen. Sinds de herziening van het Handvest, vervangt het 1996 Herziene Europees Sociaal Handvest, dat in 1999 van kracht werd, geleidelijk aan het oorspronkelijke Handvest van 1961.

Het schema op pagina's 8 en 9 laat zien **welke landen momenteel het Handvest hebben ondertekend en geratificeerd.**

Rechten gegarandeerd door het Handvest

De rechten gegarandeerd door het Handvest betreffen alle individuen in hun dagelijkse leven:

→ **Huisvesting:**

- toegang tot degelijke en betaalbare huisvesting;
- vermindering van het aantal daklozen; woonbeleid gericht op alle benadeelde categorieën;
- procedures om gedwongen uitzettingen te beperken;
- gelijke toegang tot sociale huisvesting en subsidies voor vreemdelingen;
- bouw van huizen en subsidies naar gelang de behoeften van gezinnen.

→ **Gezondheid:**

- toegankelijke en doeltreffende gezondheidszorgvoorzieningen voor de gehele bevolking;
- beleid ter voorkoming van ziekten, in het bijzonder de garantie op een gezond leefmilieu;
- uitbanning van beroepsrisico's zodat gezondheid en veiligheid op het werk door de wet worden verzekerd

- en in de praktijk gegarandeerd;
- bescherming van moederschap.

→ **Onderwijs:**

- gratis lager en voortgezet onderwijs;
- gratis en doeltreffende voorlichting over beroepskeuze;
- toegang tot initiële opleidingen (algemeen en gevorderde beroepsopleidingen), universiteit en ander hoger onderwijs en vakopleidingen, daarbij inbegrepen vervolgoopleidingen;
- bijzondere maatregelen voor in het land verblijvende vreemdelingen;
- integratie in het conventioneel onderwijs van kinderen met een handicap;
- toegang tot onderwijs en vakopleiding voor personen met een handicap.

→ **Werkgelegenheid:**

- verbod op gedwongen arbeid;
- verbod op arbeid door kinderen onder 15 jaar;
- passende werkomstandigheden voor werkende kinderen tussen 15 en 18 jaar;
- het recht om zelf in het onderhoud te voorzien door middel van een vrij gekozen beroep;
- een sociaal en economisch beleid gericht op volledige werkgelegenheid;
- billijke arbeidsvoorwaarden betreffende salaris en arbeidstijden;
- maatregelen om seksueel en psychologisch geweld te bestrijden;
- vrijheid om vakbonden en werknemersorganisaties op te richten ter behartiging van economische en sociale belangen; individuele vrijheid om te beslissen al dan niet lid te worden van dergelijke organisaties;
- bevordering van paritair overleg, collectieve onderhandelingen, bemiddeling en vrijwillige arbitrage;
- ontslagbescherming;
- recht op staking;
- toegang tot werk voor personen met een handicap.

→ **Rechtsbescherming en Sociale bescherming:**

- rechtsstatus van het kind;
- behandeling van jonge overtreeders;
- bescherming tegen mishandeling en belediging;
- verbod op elke vorm van uitbuiting

(seksueel of anderszins);

- rechtsbescherming van het gezin (gelijkheid van partners onderling en ten opzichte van kinderen, bescherming van kinderen in geval van gezinsbreuk);
- het recht op sociale zekerheid, sociaal welzijn en sociale diensten;
- het recht op bescherming tegen armoede en sociale uitsluiting;
- kindbescherming;
- bijzondere zorgmaatregelen voor ouderen.

→ **Personenverkeer:**

- het recht op gezinshereniging;
- het recht van onderdanen om hun land te verlaten;
- procedurele waarborgen in geval van uitzetting;
- vereenvoudiging van immigratieformaliteiten;

→ **Non-discriminatie:**

- het recht van vrouwen en mannen op gelijke behandeling en gelijke kansen in relatie tot werk;
- waarborg voor alle onderdanen en legaal verblijvende en/of werkende vreemdelingen dat alle rechten uiteengezet in het Handvest ongeacht ras, sekse, leeftijd, kleur, taal, godsdienst, opvattingen, nationale herkomst, sociale afkomst, gezondheid of het behoren tot een nationale minderheid, gelden;
- verbod op discriminatie op grond van gezinsverantwoordelijkheden;
- het recht van personen met een handicap op sociale integratie en participatie in het gemeenschappelijk leven;

Lidstaten Van De Raad Van Europa En Het Europees Sociaal Handvest Situatie per 03/03/2010

Lidstaten	Ondertekeningen	Ratificaties	Acceptatie van het collectieve klachtenprocedure
Albanië	21/09/98	14/11/02	
Andorra	04/11/00	12/11/04	
Armenië	18/10/01	21/01/04	
Oostenrijk	07/05/99	29/10/69	
Azerbeidzjan	18/10/01	02/09/04	
België	03/05/96	02/03/04	23/06/03
Bosnië-Herzegovina	11/05/04	07/10/08	
Bulgarije	21/09/98	07/06/00	07/06/00
Kroatië	06/11/09	26/02/03	26/02/03
Cyprus	03/05/96	27/09/00	06/08/96
Tsjechië	04/11/00	03/11/99	
Denemarken	03/05/96	03/03/65	
Estland	04/05/98	11/09/00	
Finland	03/05/96	21/06/02	17/07/98 X
Frankrijk	03/05/96	07/05/99	07/05/99
Georgië	30/06/00	22/08/05	
Duitsland	29/06/07	27/01/65	
Griekenland	03/05/96	06/06/84	18/06/98
Hongarije	07/10/04	20/04/09	
IJsland	04/11/98	15/01/76	
Ierland	04/11/00	04/11/00	04/11/00
Italië	03/05/96	05/07/99	03/11/97
Letland	29/05/07	31/01/02	

Liechtenstein	09/10/91		
Litouwen	08/09/97	29/06/01	
Luxemburg	11/02/98	10/10/91	
Malta	27/07/05	27/07/05	
Moldavië	03/11/98	08/11/01	
Monaco	05/10/04		
Montenegro	22/03/05	03/03/10	
Nederland	23/01/04	03/05/06	03/05/06
Noorwegen	07/05/01	07/05/01	20/03/97
Polen	25/10/05	25/06/97	
Portugal	03/05/96	30/05/02	20/03/98
Roemenië	14/05/97	07/05/99	
Russische Federatie	14/09/00	16/10/09	
San Marino	18/10/01		
Servië	22/03/05	14/09/09	
Slowakije	18/11/99	23/04/09	
Slovenië	11/10/97	07/05/99	07/05/99
Spanje	23/10/00	06/05/80	
Zweden	03/05/96	29/05/98	29/05/98
Zwitserland	06/05/76		
«de voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië»	27/05/09	31/03/05	
Turkije	06/10/04	27/06/07	
Oekraïne	07/05/99	21/12/06	
Verenigd Koninkrijk	07/11/97	11/07/62	
Aantal Staten 47	2 + 45 = 47	13 + 30 = 43	14

De vetgedrukte data met grijs achtergrond corresponderen met de data van ondertekening of ratificatie van het Handvest van 1961; de andere data corresponderen met de ondertekening of ratificatie van het herziene Handvest van 1996.

* Staten waarvoor ratificatie noodzakelijk is voor het in werking treden van het 1991 Geamendeerde Protocol. In de praktijk wordt, in overeenstemming met een beslissing van het Comité van Ministers, dit Protocol reeds toegepast.
X Staat die het recht van nationale NGOs om collectieve klachten tegen haar in te dienen heeft erkent.

Europees Comité voor Sociale Rechten

Het Europees Comité voor Sociale Rechten (hierna te noemen: "het Comité") beoordeelt of staten de verplichtingen uiteengezet in het Handvest zijn nagekomen. De vijftien onafhankelijke en onpartijdige leden worden door de Raad van Europa (**Comité van Ministers**) gekozen voor een periode van zes jaar, die eenmaal kan worden verlengd. Het Comité bepaalt of de nationale wet en praktijk in de staten in overeenstemming met het Handvest zijn (Artikel 24 van het Handvest, zoals geamendeerd door het **Turijnse Protocol** van 1991).

→ Een toezichtsmechanisme gebaseerd op nationale rapporten

Elk jaar dienen de Overeenkomstsluitende Partijen een **rapport** in waarin wordt aangegeven hoe zij het Handvest in hun wetgeving en praktijk implementeren. Elk rapport betreft enkele van de **aanvaarde verplichtingen** van het Handvest.

Het Comité onderzoekt op basis van de inhoud van de rapporten de situatie in de betreffende landen en beslist of die in overeenstemming is met het Handvest. Haar beslissingen, bekend als **Conclusies**, worden elk jaar gepubliceerd.

Indien een staat geen gevolg geeft aan de beslissing van het Comité, en dus niet voldoet aan de eisen van het Handvest, richt het Comité van Ministers een **aanbeveling** tot die staat met het verzoek de wet aan te passen danwel bepaalde praktijken te wijzigen. Het werk van het Comité van Ministers wordt voorbereid door een **Regeringscomité**, bestaande uit vertegenwoordigers van de regeringen van de Overeenkomstsluitende Partijen en bijgestaan door waarnemers van vertegenwoordigingen van Europese werkgeversorganisaties en vakbonden¹.

→ Een collectieve klachtenprocedure

Ingevolge een protocol dat in 1995 voor ondertekening werd geopend en dat in 1998 van kracht werd, kunnen klachten van schendingen van het Handvest worden ingediend bij het Comité.

Organisaties die klachten mogen indienen bij het Comité

– *in het geval van aanvaarding van de klachtenprocedure door staten:*

1. de ETUC, BUSINESSEUROPE en IOE¹;
2. **Niet-gouvernementele organisaties (NGO's) met deelnemende status** bij de Raad van Europa die op een lijst staan die hiertoe is opgesteld door het Regeringscomité;
3. werkgeversorganisaties en vakbonden in de desbetreffende landen;

– *In het geval van een expliciete aanvaarding door de staat:*

4. Nationale NGO's.

Het dossier van de klacht moet de volgende gegevens bevatten:

- a. naam en contactgegevens van de organisatie die een klacht indient;
- b. een bewijs dat de persoon die de klacht indient en ondertekent, gerechtigd is de organisatie te vertegenwoordigen;
- c. de staat tegen wie de klacht is gericht;
- d. een opgave van de bepalingen van het Handvest die beweerdelijk zijn geschonden;
- e. een uiteenzetting van de klacht, dat wil zeggen, de feiten op grond waarvan de desbetreffende staat beweerdelijk niet in overeenstemming met het Handvest handelt, ondersteund met relevante argumenten en onder overlegging van alle relevante documenten.

Organisaties van de bovengenoemde categorieën 1 en 2 dienen de klacht in het Engels of Frans op te stellen. Organisaties van de categorieën 3 en 4 mogen de klacht in de officiële taal of een van de officiële talen van de desbetreffende staat opstellen.

Het Comité onderzoekt de klacht en verklaart hem ontvankelijk wanneer aan de formele vereisten is voldaan.

Indien de klacht ontvankelijk is verklaard, wordt een schriftelijke procedure in gang gezet en worden tussen de partijen zienswijzen uitgewisseld. Het Comité kan besluiten een openbare hoorzitting te houden.

1. ETUC: Europees Verbond van Vakverenigingen, BUSINESSEUROPE: voorheen UNICE en IOE: Internationale Organisatie van Werkgevers.

Het Comité neemt vervolgens een inhoudelijke beslissing die aan de betrokken partijen en aan het Comité van Ministers in de vorm van een **rapport** wordt toegezonden. Dit rapport wordt binnen vier maanden na toezending openbaar gemaakt.

Tot slot neemt het Comité van Ministers een resolutie aan. Indien nodig, kan het de desbetreffende staat aanbevelen bepaalde maatregelen te nemen om de situatie in overeenstemming te brengen met het Handvest.

Gevolgen van de toepassing van het Handvest in diverse staten

Als gevolg van het hierboven beschreven toezichtsmechanisme, voeren staten vele veranderingen door in hun nationale wetgeving of praktijk om de situatie in overeenstemming te brengen met het Handvest. Details hierover (en van actuele ontwikkelingen) kunnen in de "country factsheets" (landeninformatie) geraadpleegd worden, te vinden op de website.

Waar is nadere informatie over het Handvest te vinden?

- via de website van het Handvest www.esc.coe.int/socialcharter kunnen alle nationale rapporten en landeninformatie geraadpleegd worden;
- in de Handvest-database, die via de internet of CD Rom te raadplegen is, is informatie over de jurisprudentie van het Europees Comité voor Sociale Rechten gemakkelijk te vinden;
- de "Collected texts" (verzamelde teksten) bevatten alle basisteksten;
- de **summary bibliography** (samenvattende bibliografie) wordt regelmatig bijgewerkt.

Het Europees Sociaal Handvest

Dutch version

**Department of the European Social Charter
Directorate General of Human Rights and Legal Affairs
Council of Europe
F – 67075 Strasbourg Cedex
social.charter@coe.int**